

Městský úřad Česká Lípa
Stavební úřad, úsek památkové péče
náměstí T. G. Masaryka č. p. 1, 470 36 Česká Lípa

Váš dopis zn.:	-
Ze dne:	15. 12. 2015
Spisová značka:	MUCL/97133/2015/Ma
Č. j. dokumentu:	MUCL/7859/2016
Ev. číslo dokumentu:	8822
Vyřizuje:	Anna Machaňová
Telefon:	487 881 215
Počet stran dokumentu:	7
Počet listů příloh:	0
Datum:	01. 02. 2016

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, jako věcně a místně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 10 a § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správního řádu“) a § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkového zákona“), obdržel dne 16. prosince 2015 od žadatele, kterým je **město Doksy, IČ 00260444, sídlem náměstí Republiky 193, 472 01 Doksy**, žádost o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, ve věci: **Obnova okenních výplní objektu občanské vybavenosti č. p. 183, na p. p. č. 425 v k. ú. Doksy u Máchova jezera** (obec Doksy, okres Česká Lípa, kraj Liberecký). Dotčený objekt je nemovitou kulturní památkou (zámek) zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 27862/5-2880.

Dnem podání bylo v uvedené věci zahájeno řízení o žádosti vedené pod spi. zn. MUCL/97133/2015/Ma. Účastníkem řízení ve smyslu § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu je město Doksy, IČ 00260444, sídlem náměstí Republiky 193, 472 01 Doksy. Oprávněnou úřední osobou v tomto řízení byla určena Anna Machaňová, referentka památkové péče stavebního úřadu Městského úřadu Česká Lípa.

K posouzení byla předložena dokumentace pro provedení stavby „Vzorová obnova charakteristických oken zámku v Doksech“, zpracované Ing. Arch. Liborem Sommerem, Zoubkova 2129/5, 150 00 Praha 5 - Smíchov (ČKA 02515, říjen 2015). Předložená dokumentace řeší následující stavební úpravy:

- obnova okenních výplní formou konzervace stávajících oken z roku 1977 a starších a výměna mladších řemeslně nekvalitních oken (zdvojená okna z osmdesátých a devadesátých let 20. století)
- je navržena šetrná demontáž (pevné části na stavbě zabandážovány a chráněny před poškozením), šetrné očištění a odstranění dožilých nátěrů, případné zpevnění dřeva vhodnými přípravky
- v případě většího poškození truhlářská repase dřevěných částí (nastavení poškozených partií za přesné kopie), u zcela poškozených křídel výroba tvarových a materiálových kopií
- vyfrézování drážek do rámců křídel a vložení silikonového těsnění
- demontáž kovových prvků oken, repase poškozených kusů, v případě větších poškození výroba kopií
- obnova nátěrů na bázi fermeže
- vlepení čiré průhledné tepelně – izolační folie na vnější líc vnitřních křídel

- zaizolování dutin v okenních špaletách minerální vlnou a konopným provazem
- stávající nebo nově vyfrézované prohlubně na odvod kondenzátu z vnitřního líce vnějších křídel budou vyloženy olověným plechem
- doplnění dřevěných profilovaných parapetů na interiérové straně, proříznutí štěrbin o šířce 40 mm do stávajících a nových parapetů pro přívod vzduchu do topných těles na vnitřní líc vnitřních křídel
- obnova vnějších parapetů z měděného plechu

Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, vydává podle ustanovení § 149 odst. 1 a § 136 správního řádu toto závazné stanovisko. V souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona je záměr obnovy okenních výplní objektu občanské vybavenosti č. p. 183, na p. p. č. 425 v k. ú. Doksy u Máchova jezera, dle obsahu žádosti a přiložené projektové dokumentace „Vzorová obnova charakteristických oken zámku v Doksech“, zpracované Ing. Arch. Liborem Sommerem, Zoubkova 2129/5, 150 00 Praha 5 - Smíchov (ČKA 02515, říjen 2015), z hlediska zájmů státní památkové péče

p ř í p u s t n ý

při dodržení následujících podmínek:

1. Před zahájením obnovy oken a v průběhu každé etapy budou konány pravidelné kontrolní prohlídky za účasti zástupce investora, projektanta, zhotovitele a zástupců státní památkové péče. Zahájení prací bude oznámeno orgánu státní památkové péče v předstihu nejméně 10 dní. Na kontrolních prohlídkách budou konzultovány a odsouhlaseny veškeré detaily.
2. Před zahájením každé etapy obnovy oken bude orgánu státní památkové péče a zhotoviteli předložena kompletní pasportizace všech okenních dotčených výplní, která bude obsahovat konkrétní zásahy na každé výplni dle zásad předložené PD a níže uvedených podmínek.
3. Práce budou provádět výhradně osoby s prokazatelnými zkušenostmi s obnovou historických okenních výplní, které zhotovitel doloží referencemi s jiných památkově chráněných staveb obdobného typu.
4. Způsob repasování oken včetně kovových doplňků, výroba kopií dřevěných i kovových částí, veškeré použité doplňky a typ a barevnost nátěrových hmot budou u každé etapy ověřeny na základě předložení vzorků zhotovitelem prací. Práce je možné provádět pouze po schválení tohoto vzorku orgánem státní památkové péče. Rozsah zásahů bude u každé okenní výplně schválen po očištění – skutečný rozsah prací bude zanesen do pasportizace (viz bod 2).
5. Zásahy do deštění okenních špalet budou minimalizovány na nezbytně nutný rozsah tak, aby bylo možno zachovat originální části bez nutnosti výměn a poškození původních prvků.
6. Použití tepelně – izolační folie na venkovní líc vnitřních křídel bude odsouhlaseno až na základě předložení fyzických vzorků instalovaných na vybrané okno na zámku, a to pouze v případě, že folie bude čirá a nebude měnit vzhled oken. V případě, že bude zjištěno negativní pohledové ovlivnění okenních otvorů ze strany exteriéru i interiéru, nebude tato folie na okenní výplně aplikována.
7. V celém průběhu stavebních prací (zejména při demontáži okenních výplní a deštění špalet) bude investorem umožněno pracovníkům NPÚ, ÚOP v Liberci provedení stavebně historické dokumentace stavbou zasažených konstrukcí ve formě operativního průzkumu a dokumentace dle platné metodiky NPÚ (V. Razím a kol., Operativní průzkum a dokumentace historických staveb, Praha 2005).

Odůvodnění

Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad, jako příslušný správní orgán státní památkové péče, obdržel dne 16. prosince 2015 od žadatele, kterým je město Doksy, IČ 00260444, sídlem náměstí Republiky 193, 472 01 Doksy, žádost o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 1 památkového zákona, čímž bylo zahájeno řízení o žádosti.

Záměr žadatele, je popsán výše.

Zámek se nachází na východním okraji historické zástavby města Doks. Jedná se o tříkřídový zděný objekt s prostorným nádvořím, na který na severní straně navazuje hospodářský dvůr. Jižní třípodlažní křídlo má valbovou střechu. Při severovýchodním nároží tohoto křídla se nachází čtyřpodlažní hranolová věž zakončená bání a lucernou. Navazující východní dvoupodlažní křídlo má po stranách vystupující rizality a shodnou střechu s předchozím křídlem. Západní křídlo je dvoupodlažní s nádvorním schodišťovým rizalitem, renesančními volutovými štíty v kratších průčelích a má sedlovou střechu. Interiéry objektu v 1. N. P. převážně klenuté, další podlaží pak plochostropé. Dispoziční řešení je výsledkem komplikovaného stavebního vývoje od 2. poloviny 16. století až po počátek 20. století (1912/13). Okenní otvory doznaly velkých úprav při poslední větší přestavbě v letech 1912/13, kdy byla osazena u řady otvorů i nová pískovcová ostění. Drážky v ostění a dobové fotografie dobře dokládají, že zde původně byla osazena dvojité dřevěná okna s otevíráním křídel ven a dovnitř. Výplně byly dělené na čtyři křídla, spodní dvojice křídel byla dělená vodorovně na tři tabulky, horní křídla pak na dvě tabulky. Jediné výplně tohoto typu jsou dochovány na dvorním západním průčelí východního křídla v úrovni 2. N. P. ve třetí a čtvrté ose zleva (v prvním případě se jedná o sdružené okno). Křídla mají bambulkové závěsy, profilovanou klapačku a zasklení do kytu. Nátěr oken je lazurní tmavě hnědý. Mladší okenní výplně z roku 1977 se výrazně liší zejména způsobem osazení – vnější křídla jsou zhruba v polovině špalety, vnitřní křídla na vnitřním líci. Křídla mají otevírání dovnitř. Dělení výplní je totožné se starším typem anebo (zejména v případě jižního křídla) jsou horní křídla jednotabulková a mají zhruba třetinový rozsah oproti dolním třítabulkovým křídům. Nátěr je rovněž shodný se staršími okny. Závěsy jsou válcové s tepanou rohovou částí, obdobné provedení mají štítky a kličky (materiál – železný plech opatřený nátěrem imitujícím pocínování). Špaleta a horní část nik ze strany interiéru jsou provedeny v dřevěném deštění (shodný nátěr s okny). Mimo tyto výplně se zde lokálně nacházejí také mladší řemeslně utilitární okna, která jsou dřevěná zdvojená s válcovými závěsy a bakelitovými kličkami. U východního a jižního křídla jsou v některých místnostech 2. a 3. N. P. dochovány také interiérové skládané okenice s bohatě zdobenými kazetovými výplněmi. Jádrem objektu je renesančního původu – z 2. poloviny 16. století (západní křídlo) a 1. čtvrtiny 17. století (východní a jižní křídlo). Původní renesanční dispozice, včetně klenutých prostor, je zachována zejména v přízemí, v menším rozsahu u patra (lépe u jižního a západního křídla). Současná podoba jednotlivých křídel je dána barokní valdštejnskou přestavbou (konec 17. a 1. čtvrtina 18. století). Jednotlivá křídla byla dále drobněji upravována i v průběhu dalších století, nejvýrazněji kolem roku 1912/13.

Zákonným podkladem k vydání závazného stanoviska je podle § 14 odst. 6 památkového zákona písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče – NPÚ, ÚOP v Liberci (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci, IČ 75032333, Jablonecká 642/23, 460 01 Liberec), které si správní orgán vyžádal dne 21. prosince 2015. Toto písemné vyjádření ze dne 13. ledna 2016 pod č. j. NPÚ-353/k 94940/2015 správní orgán obdržel dne 14. ledna 2016. V tomto vyjádření odborný pracovník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Liberci, mimo jiné uvádí:

„Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci konstatuje, že obnova okenních výplní zámku č. p. 183 v Doksech je z hlediska státní památkové péče akceptovatelná při dodržení následujících podmínek:

- 1) *Před zahájením obnovy oken a v průběhu každé etapy budou konány pravidelné kontrolní prohlídky za účasti zástupce investora, projektanta, zhotovitele a zástupců státní památkové péče. Zahájení prací bude oznámeno orgánu státní památkové péče v předstihu nejméně 10 dní. Na kontrolních prohlídkách budou konzultovány a odsouhlaseny veškeré detaily.*
- 2) *Před zahájením každé etapy obnovy oken bude orgánu státní památkové péče a zhotoviteli předložena kompletní pasportizace všech okenních dotčených výplní, která bude obsahovat konkrétní zásahy na každé výplni dle zásad předložené PD a níže uvedených podmínek.*
- 3) *Práce budou provádět výhradně osoby s prokazatelnými zkušenostmi s obnovou historických okenních výplní, které zhotovitel doloží referencemi s jiných památkově chráněných staveb obdobného typu.*
- 4) *Způsob repasování oken včetně kovových doplňků, výroba kopií dřevěných i kovových částí, veškeré použité doplňky a typ a barevnost nátěrových hmot budou u každé etapy ověřeny na základě předložení vzorků zhotovitelem prací. Práce je možné provádět pouze po schválení tohoto vzorku orgánem státní památkové péče. Rozsah zásahů bude u každé okenní výplně schválen po očištění – skutečný rozsah prací bude zanesen do pasportizace (viz bod 2).*
- 5) *Zásahy do deštění okenních špalet budou minimalizovány na nezbytně nutný rozsah tak, aby bylo možno zachovat originální části bez nutnosti výměn a poškození původních prvků.*
- 6) *Použití tepelně – izolační folie na venkovní líc vnitřních křídel bude odsouhlaseno až na základě předložení fyzických vzorků instalovaných na vybrané okno na zámku, a to pouze v případě, že folie bude čirá a nebude měnit vzhled oken. V případě, že bude zjištěno negativní pohledové ovlivnění okenních otvorů ze strany exteriéru i interiéru, použití této folie vylučujeme. Žadoucí je rovněž doložení referencí, tj. použití totožného typu folií na jiné historické stavbě, především s ohledem na trvanlivost daného výrobku.*
- 7) *V celém průběhu stavebních prací (zejména při demontáži okenních výplní a deštění špalet) bude investorem umožněno pracovníkům NPÚ, ÚOP v Liberci provedení stavebně historické dokumentace stavbou zasažených konstrukcí ve formě operativního průzkumu a dokumentace dle platné metodiky NPÚ (V. Razím a kol., Operativní průzkum a dokumentace historických staveb, Praha 2005).*

Odůvodnění

Zámek patří mezi nejhodnotnější a prozatím zcela nedoceněná panská sídla v severních Čechách. Zájem památkové péče je postupná rehabilitace celého areálu, který je v současné době ve špatném stavu (poškození vykazuje vlastní budova zámku, značně zdevastovaný a dlouhodobě zanedbaný je park a rovněž ohradní zeď). Předmětem památkové ochrany je celková urbanistická situace areálu, hmotové, materiálové a dispoziční řešení budovy zámku a doplňkových historických objektů (vyjma novodobých přístaveb), veškeré dochované historické konstrukce, uměleckořemeslné prvky a dispoziční řešení budov.

Předložená dokumentace byla průběžně konzultována se zástupci státní památkové péče a celkově ji hodnotíme jako kvalitně a citlivě zpracovanou. Poslední připomínky zástupce NPÚ, ÚOP v Liberci, týkající se zejména vlastního průběhu prací a použití tepelně – izolační folie, nebyly bohužel do PD zapracovány (viz mailová korespondence z projektantem ze dne 24. 11. 2015). Z tohoto důvodu byly připomínky zařazeny do podmínek tohoto vyjádření. U okenních výplní bylo v dosavadním elaborátu SHP chybně vyhodnoceno jejich stáří. Jak bylo průzkum dalších obrazových pramenů a komplexní prohlídkou oken zjištěno, pocházejí až na několik výjimek ze sedmdesátých let 20. století. Jejich podoba a řemeslné zpracování jsou na takové úrovni, že je preferována jejich obnova. Návrat ke staršímu stavu by byl stavebně a finančně velmi náročný, neboť by bylo potřeba zcela upravit okenní otvory, jejich ostění a přilehlé partie fasády. Původní výplně byly zejména ve 2. a

3. N. P. osazeny v líci fasády do drážek v ostění.

Ad1) Upřesnění detailů na stavbě v rámci kontrolních dnů je nezbytné vzhledem k nemožnosti určení přesného rozsahu nutných zásahů před rozebráním dotčených prvků. To platí obzvláště v daném případě, kdy bude rozsah stavebních prací značný.

Ad2) Vzhledem k faktu, že se záměr týká všech okenních výplní na celém zámku, je nutno detaily zásahů specifikovat zvláště u každé výplně, právě formou pasportizace.

Ad3) Jedná se o mimořádně cenný památkově chráněný areál, čemuž by měla odpovídat i kvalita odvedených prací. Zhotovitel by tedy měl jednoznačně doložit, že je schopen provést na dostatečné odborné úrovni náročné truhlářské repase oken včetně obnovy kovových doplňků. V daném případě zcela vylučujeme použití soudobých postupů výroby oken.

Ad4) Upřesnění detailů v rámci pravidelných kontrolních dnů a formou provedení vzorků je nezbytné pro ověření požadované kvality a schopnosti zhotovitele dodržet podmínky obsažené v PD a podmínky požadované zástupci státní památkové péče. Toto je možné jedině na fyzických vzorcích.

Ad5) Dřevěné deštění okenních špalet náleží mezi nejcennější prvky interiéru a proto je nezbytné jejich maximální zachování, přednost má rozhodně hodnotný originální prvek než jeho kopie.

Ad6) Použití tepelně – izolační folie je s ohledem na mimořádně cenný interiér i exteriér budovy možné pouze v případě, že se nebude nijak negativně pohledově uplatňovat. Zejména u interiéru by změna vzhledu zasklení oken zcela degradovala připravovanou obnovu, kdy je dbán důraz na každý řemeslný detail. V případě, že se bude vzhled folie lišit od stávajícího běžného čirého zasklení (tónem, průsvitností, detaily přilepení apod.) použití této folie zcela vylučujeme. Použití folie je tedy nutno posoudit na fyzickém vzorku přímo na stavbě.

Ad7) Vzhledem k rozsahu prací lze předpokládat, že při rozkrývání okenních špalet a výplní dojde k odhalení stavebně historických situací, které nebyly patrné v době zpracování SHP. V rámci průběhu stavby je žádoucí tyto nálezy pravidelně dokumentovat a doplnit do SHP formou doplňků a aktualizací.

Tyto podmínky a vyhodnocení vycházejí z odborných metodických doporučení a publikací (Girsa, V. – Holeček, J. – Jerie, P. – Michoinová, D.: Předprojektová příprava a projektová dokumentace v procesu péče o stavební památky, Národní památkový ústav, ústřední pracoviště. Odborné a metodické publikace, svazek 27, Praha 2004; Macek, Petr: Standardní nedestruktivní stavebněhistorický průzkum, Státní ústav památkové péče, Praha 2002 a V. Razím a kol., Operativní průzkum a dokumentace historických staveb, Praha 2005; Schubert, A.: Peče o výplně historických okenních a dveřních otvorů, Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, Praha 2004) a jsou dlouhodobě uplatňovány na území Libereckého kraje v obdobných případech na všech stavbách shodného druhu a významu.“

Správní orgán v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu vyzval dne 15. ledna 2016 účastníka řízení, aby se před vydáním závazného stanoviska vyjádřil k jeho podkladům a to v termínu do pěti dnů od data doručení. Ze strany účastníka řízení nebyly správnímu orgánu sděleny žádné námítky k připomínkám uplatněným k realizaci zamýšlených prací v rámci písemného vyjádření NPÚ, ÚOP v Liberci a má se tedy za to, že vůči nim nemá žádné výhrady.

Správní orgán posoudil předloženou žádost a dále shromážděné podklady k závaznému stanovisku, přezkoumal, zda je předložený záměr v souladu s požadavky na ochranu a uchování kulturních a historických hodnot dotčené nemovité kulturní památky, zda vede k naplnění účelu památkového zákona a zda není v rozporu se současným stavem poznání hodnot, které jsou z hlediska státní památkové péče chráněny.

Vývoj okenních výplní dosti úzce souvisí s celkovým vývojem stavitelství a architektury. Okna jsou cennou součástí exteriéru i interiéru stavebních památek, výrazně se podílí na jejich architektonickém výrazu a mají velkou vypovídací schopnost. Zajímavé původní detaily těchto stavebních prvků značně přispívají k zachování věrohodnosti starších staveb. Stejně jako při péči o jiné historické stavební konstrukce je třeba i v případě historických oken vycházet ze soudobého pojetí památkové péče, které se vyznačuje zvýšeným důrazem kladeným na autenticitu památek. Péče o architektonickou památku spočívá především v důsledné ochraně památkově hodnotné dochované hmoty stavebního díla a zachování jeho věrohodné podoby s respektováním jeho historického vývoje a proměn.

Ad 1) Podmínka týkající se konání pravidelných kontrolních dnů byla stanovena s ohledem na význam kulturní památky a kontroly kvality provedených prací. Vzhledem k rozsahu stavebních prací, je nezbytné upřesnění detailů během provádění prací.

Ad 2) Vzhledem ke skutečnosti, že se záměr týká všech okenních výplní a postup prací bude různý ve vztahu k míře poškození. Je nutné každou výměnu/opravu specifikovat formou pasportizace.

Ad 3 a 4) Užití tradičního materiálu a jeho odpovídající zpracování má z hlediska památkové péče hodnotu samo o sobě, a mělo by proto být preferováno. Vývoj okenních výplní dosti úzce souvisí s celkovým vývojem stavitelství a architektury. Okna jsou cennou součástí exteriéru i interiéru stavebních památek, výrazně se podílí na jejich architektonickém výrazu a mají velkou vypovídací schopnost. Zajímavé původní detaily těchto stavebních prvků značně přispívají k zachování věrohodnosti starších staveb. Stejně jako při péči o jiné historické stavební konstrukce je třeba i v případě historických oken vycházet ze soudobého pojetí památkové péče, které se vyznačuje zvýšeným důrazem kladeným na autenticitu památek. Péče o architektonickou památku spočívá především v důsledné ochraně památkově hodnotné dochované hmoty stavebního díla a zachování jeho věrohodné podoby s respektováním jeho historického vývoje a proměn. Proto by práce měla provádět osoba s prokazatelnými zkušenostmi s obnovou historických okenních výplní a proto by měly být předloženy vzorky obnovy okenních výplní. Vzorky budou složité ke kontrole kvality před provedením prací. Pokud by byly práce provedeny nekvalitně, mohlo by dojít k zániku prvku jeho části, či narušení jeho autentičnosti a tím i narušení autentičnosti celku.

Ad 5) Principem památkové péče je zachování maxima prvků. Proto by zásahy měli být co nejmenší.

Ad 7) Během prací budou obnaženy některé konstrukce, ke kterým běžně není přístup. Proto je žádoucí tyto konstrukce zdokumentovat, před jejich opravou / výměnou, nebo opětovným zakrytím.

Na základě výše uvedených skutečností a po provedeném řízení bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Veškeré změny a jakékoli doplňky oproti schválenému záměru je ve smyslu památkového zákona vždy nutno předem odsouhlasit se zástupci státní památkové péče. Dozor při provádění jakýchkoli zásahů (provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí) na nemovité kulturní památce vykonává ve smyslu § 29 odst. 2 písm. g) památkového zákona stavební úřad Městského úřadu Česká Lípa, úsek památkové péče a odborný dohled podle § 32 odst. 2 písm. g) památkového zákona zajišťuje Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci.

Poučení

Proti tomuto závaznému stanovisku nelze podat samostatné odvolání v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím ve správním řízení.

Odvolání je možné podat proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu ve věci samé.

Anna Machaňová
referentka památkové péče
stavebního úřadu

Obdrží:

datové schránky

Město Doksy, IČ 00260444, sídlem náměstí republiky 193, 472 01 Doksy, ID DS: cpabet5

Na vědomí:

datové schránky

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci, Jablonecká č. p. 23/642, 460 01 Liberec, ID DS: 2cy8h6t